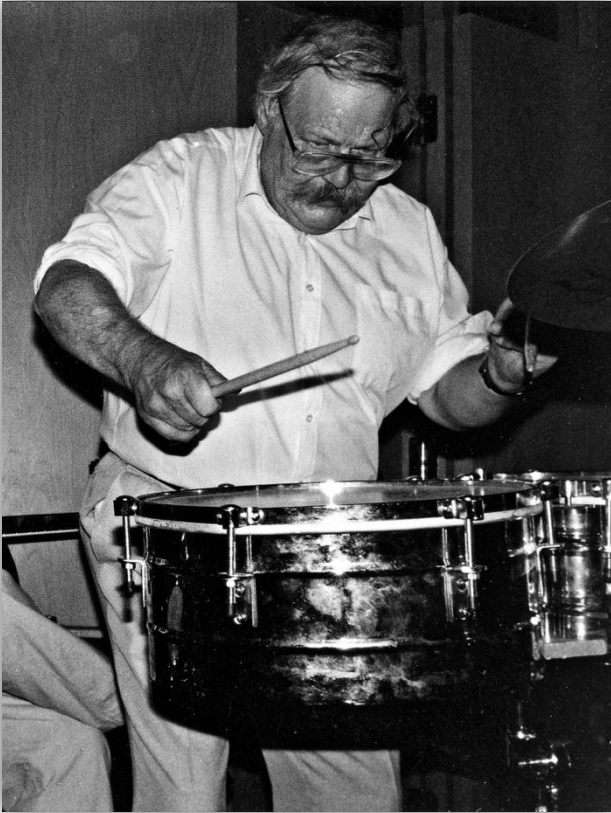

FOLKE NEUNSTEDT (1931-2000)

Rumpali Folke Neunstedt olisi oman kirjan kokoinen aihe. Koska se ei ole tässä mahdollista kerron hänestä omia kokemuksiani ja valotan hivenen henkilökuvaansa. Folkea kuulin ensimmäistä kertaa 1981 Ravintola Miltonissa Folken 50-vuotis juhlahajusteissa. Lavalla olivat Endo, Alf Mylläri ja kumppanit. Folke oli viisikymppisenä mielestäni tietysti jo vanha patu ja olin hämmästynyt, kuinka hyvin soitti. Itse olin parikymppinen. Aika nopeasti tästä eteenpäin tutustuimme ja hetken päästä ystäväystyimme. Tulin tosiaan Folken paikalle Endon luotusaamaan Gentleman Swingtettiin kun Folke ei ollut soittokunnossa. Folke tuli sittemmin soittamaan bändiin tarvittaessa lyömäsoittimia ja hoiti myös settiä minun ollessa estynyt.

Folke sai lääkäri-isältään ensimmäisen oikean rumpusetin joka oli perintöä keuhkotautiin kuolleelta rumpujen omis-

tajalta. Vanhempi Neunstedt pesi koko setin lysoolilla tartuntavaaran ehkäisemiseksi, joten rummut haisivat hirvittävälle. Ensimmäiset vispilänsä Folke kehitti kuusenoksista hautausmaalta. Ne olivat kuulemma "Malli Kalmisto". Alkoi intensiivinen treenaaminen ja kohta Folke soitti paikallisissa bändeissä.

Mentorina toimi Sacy Sand ja treenikavereina mm Erkki Valaste, Kaikki nämä kolme saivat sittemmin taitelijaeläkkeen, joita rumpaleille ei ole juurikaan myönnetty vielä. Ensimmäisen keikkansa Folke soitti Pietarsaareissa. Sekä meno että paluumatka suoritettiin tavarajunalla. Keikkapaikalla sitten rummuston vasikannahkaiset kalvot lämmitettiin vireeseen kuumalla lampulla. Vaivan toki palkitsi rumpujen ihan oikeasti hyvä soundi.

Pietarsaaresta Folke löysi rannikon parhaita muusikoita ja he perustivat Kaj Hedenbergin orkesterin. Ruotsin radiohan kuului lahden yli sekä Pietarsaareissa että Kokkolassa, joten punaposkiset soittajat imivät jazz-vaikutteita ja omaksuivat kolmimuunteista svengiä, joka ei äänilevyjen puutteessa ollut lainkaan selvä sisäsuomalaisille soittajille. Orkesteri esitti sekä Jazz että tanssimusiikkia. Ensimmäinen puolituntinen oli jazz-musiikkia ja myös käyntikortti kokoonpanon taidoista. Folke oli myös perustamassa Perdido -jazzklubia Kokkolassa, joka oli järjestyksessä numero kaksi Helsingin jälkeen. Edistyksellistä meininkiä. Klubilaiset järjestivät erittäin suosittuja klubi-iltoja kaupungissamme. 1953 Folkelle ja Ulla Neunstedtille syntyi poika, Michael.

1960 Folke Neunstedt muutti Helsingin Lauttasaareen ja sai kohta pestin Olli Hämeen Orkesteriin joka oli aikanaan Suomen nimekkäin bändi. Folke liittyi orkesteriin rumpalilegenda Ilpo Kallion seuraajaksi. Tämä kokoonpano soitti maamme

tasokkaimmissa keikkapaikoissa Kaivohuoneella, Kalastajatorpalla jne. säestäen kaikkia silloisia huippuartisteja. Helsingissä muusikoilla oli tapana kokoontua päivisin Kolumbia-kahvilassa ja näin Folke oppi tuntemaan henkilökohtaisesti käytännössä kaikki maamme huippumuusikot. Neunstedt käytti näitä suhteita myöhemmin yhteiseksi hyväksi ja toi Kokkolaan pitkän rivin ykkösmuusikoita ja artisteja. "Mä tunsin sitä ja sit mä otin sitä tänne keikalle...". Folke muisteli myös myöhemmin Helsingin pintapaikkoja "Me tilattiin ala cartelialta, ...mulla oli viis leukaa...". Jo tässä vaiheessa pitää tuoda esiin yksi Folken karaktäreista. Hän oli aivan huippu tarinankertoja. Aivan huippu. Juttujen materiaali oli erinomaista, kerronta, väritys, herkulliset kielikuvat useammalla kielellä, ajoitus ja lopulta punch line. Monta kertaa me muut nauroimme lähes lattialla selällämme. Ne olivat todellisia killereita. Lisäksi hän improvisoi hetkessä tilanteista tarinoita, jotka oivalluksiltaan olivat käsittämättömän kekseliäitä.

Olli Häme siirtyi sittemmin TV2 Viihdepäälliköksi ja lopetti keikkailun jolloin kokoonpano muuntui Unto Haapa-Ahon Orkesteriksi fonistinsa mukaan. Haastattelin joku vuosi sitten Haapa-Ahoa ja hän mainitsi Folken oikein hyväksi rumpaliksi, jonka kanssa hänellä oli ilo soittaa monta vuotta keikkaillen erittäin ahkerasti. Marketta Joutsin yhtye oli seuraava kiinnitys Folkella.

1960-luvun puolivälissä Neunstedt palasi Kokkolaan perustaen oman Folke Neunstedt Trionsa. Kokoonpanossa soittivat jazzpianisti Koa Granholm ja Paavo Honkala kontrabasso. Paavo muisteli myöhemmin, että he soittivat paljon jazzkeikkoja ympäri rannikkokaupunkeja paikallisissa klubeissa. 60-luvun loppupuolella kuvioon tuli Alpo Ylitalon Yhtye, jonka vakiosolistina toimi mm. Laila Kinnunen. Kinnunen yritti ensimmäisellä keikalla tiputtaa Folkea ulos rakenteesta ja kun havaitsi, ettei onnistu, hyväksyi tämän varauksetta. Ylitalon yhtye keikkaili ahkerasti ja isolla sektorilla. Samaan aikaan Folke järjesti koko ajan jazzjameja esim. KP-klubilla, jossa vierailivat mm Seppo Rannikko, Eero Koivistoinen ym. Seuraavaksi vuorossa oli kokoonpano hanuristi Unto Jutilan kanssa. Jutila oli armoitettu jazzhanuristi ja myös kirjoitti omia kappaleita. Folke muisteli kuinka he kerran olivat Torniossa kahden kuukauden kiinnityksellä. Majapaikkana toimi ikkunaton kellaribunkkeri, jossa katosta tuli johdosta roikkuen paljas sähkölamppu. Unto kirjoitti jotakin. Kun Folke kysyi, että mitä sä hommaat, ilmoitti Jutila "Mä sävellän", ilmeisen inspiroiva miljö.

1970 kansantaitelija Martti Innanen tarvitsi uutta yhtyettä. Folke ja Unto menivät mukanaan laulava basisti Pekka Himanka. Jälleen oli keikkaa kuin ketun nenää. Martti Innasen opin sittemmin tuntemaan Folken kautta ja meillä oli paljon hauskoja hetkiä yhdessä Martin ja viisaan vaimonsa Pirkon kanssa. Martti ja Folke olivat hivenen saman oloisia ja Innanen aina esitteli Folken tuntemattomille mainiten, että tässä on hänen veljensä Väinö Innanen. Herroja yhdisti myös fanaattisesti palava jazzsoihdu. Innanen arvosti Jutilan ja Neunstedtin jazztaustaa ja taitoa ollen myös itse erinomainen jazzkitaristi. Muistan kun minulle ihan ensimmäistä kertaa 90-luvun alussa Martti ja Folke istuivat pöytään muistelemaan vanhoja keikkareissuja. Ajattelin että nyt lähtee henki. Herrat pitivät säännöllistä yhteyttä aivan Folken poislähtöön saakka.

Pekka Himanka, joka oli 1972 aloittanut levytysuran, sai nallihitin 1975 kappaleesta "Kankaan Kaunis Katriina". Folke soitti nyt Pekan kokoonpanossa ja hitin myötä suosio oli taattu keikkamarkkinoilla. Himangan ohjelmisto oli vanhempaa tanssimusiikkia, joka ei sinällään musiikkina ollut rumpalimme mieleen alkuunkaan. "Jos mä olisin saanut kaikesta jatsin soitostani saman rahan kuin tanssimusiikin esittämisestä, mä olisin miljonääri.

Ilmeisestä antipatiasta ko. musiikkia kohtaan Folke joka tapauksessa soitti valssit, tangot ja muut aivan erinomaisesti. Lattarit, samba, rumba, bequine ja bossa nova ymv. taas maistui oikein hyvältä.

1973 Folke Neunstedt, Alf Mylläri, Endo Mäkinen, Paavo Honkala, Timo Kamsula, Mikko Haavisto ja Tauno Kiviaho perustivat iloisen Jazz-retkueen nimeltä Lyttypää Jazz Band. Lyttypäät esittivät hulvattomia versioita vanhoista Jazz-standardeista unohtamatta myöskään kotimaista tuotantoa. Esimerkiksi Säkkijärven Polkka sai Lyttäreiltä uuden kasteen nimellä Säkkijärven Lytty. Lyttypäät oli erittäin suosittu orkesteri täyttäen kapakat jonoiksi asti. Erillaiset tempaukset kuuluivat myös kuvioon mm hyväntekeväisyys-ottelu Kokkolan Keskuskentällä. Vastustajina GBK:n mimmit. Lyttypää Jazz Band saavutti myös valtakunnallista näkyvyyttä esiintyen TV2 ohjelmassa.

80-luvulla Endo perusti Gentleman Swingetin ja minun tultua mukaan rupesimme treenaamaan Folken kanssa duettoja ja drumbattleja kera rumpusetin ja timbaleksien. Tämä meidän aiheuttamamme kova ääni saavutti jakamattoman kansansuosion keikoillamme. Folken bravuuri oli ollut vuosikymmenet Carvan. Meillä se oli Tito Puenten Oye Como Va. Caravanista sen verran, että Folke oli rakentanut siihen yksin pitkän soolon, joka oli toteutettu erittäin taidokkaasti ja musikaalisesti. Folkehan oli myös etevä pianisti, joka soitti Rag Time styleä niin väkevällä otteella, etten ole sen jälkeen vastaavaa kuullut. Folke esitti Caravanin usein myös tanssikeikalla ja kertoi saaneensa siitä esim. Kokkolan Seurahuoneella potkut joka kerta. Aamulla taas kiinnitettiin uudelleen. TV2 teki Folkesta henkilökuvan Söndagsöppetiiin ja ohjelmassa muun ohella soitimme Folken kanssa kahdestaan juuri tuota vuoropuhelua Folken aurinkoisella pihalla Halkokarilla.

Folke perusti myös erinomaisen Neunstedt-Sjövall kokoonpanon, joka soitti tiukasti sovittua svengaavaa swingia. Bassossa oli Aatto Pennanen ja pianossa Hannu Kallvikbacka. Esim. useana vuotena järjestetyssä Midnight Jazz-festivaalissa Kokkolassa, jonka perustajia Folke Endon ja muutaman muun kanssa oli, yhtye teki hienoja keikkoja solisteinaan mm Antti Sarpila ja Jussi Raittinen. Itselle on jäänyt mieleen ko. festareilta keikka Pikkukantiksessa Isollakadulla, nykyisessä Opetusravintolassa. Oltiin soitettu putkeen neljä päivää torstaista sunnuntaihin ja tällä vika keikalla Folken stressi alkoi helpottamaan. Kaikki oli mennyt hyvin. Folke soitti vapautuneen ja ylivoimaisesti parhaan keikkansa mitä minä olin todistamassa bändin svengatessa myös kuin hirvi. Oli umpiruutia. Sjövallhan oli soittanut junnuna Folken kanssa Westpark Dixiemen kokoonpanossa, joka sekin pääsi telkkariin.

Näihin 80-luvun puolivälin aikoihin meillä oli tapana, että Folke soitti joka yö klo 1.00. Silloin alkoi Voice Of American lähetys radiossa ja sieltä tuli hyvää vanhaa jatsia. Tässä yhteydessä huomasin myös Folken suuren tietouden aiheesta. Biisit, kokoonpanot ja solistit tulivat kuin vettä ja ohjelman juontaja vielä vahvisti asioiden oikeellisuuden. Ohjelma kesti kaksi tuntia ja siinä samalla ehdimme juttelemaan kaikki maailman asiat, tämä joka arki yö.

Folke oli erittäin nopeaälyinen ja tilannetajuinen. Jos häntä härnäsi, jäi taatusti hopealle. Hänellä oli myös tarvittaessa vittuilun musta vyö. Hän iski armotta heikkoon kohtaasi, muttei koskaan aloittanut konfliktia. Ainoastaan lopetti sen. Esim. kerran hän sanoi härrikölle "Kuule, toi portsari kertoi juuri, että sulle on puhelu tuolla narikassa. Se on Tohtori Darwin kun soittaa. Te taidatte olla se puuttuva lenkki." Aforismeja taas olivat mm. että todella kokenut nainen tietää, että tie miehen sydämeen ei vie vatsan kautta.

Folken soitossa kiinnitti ensimmäiseksi huomiota hyvä svengi. Innostuessaan toki pientä etunojaa, muttei koskaan sleepausta. Vispilätyöskentely oli täysin mestarillista. Folke oli kunnossa ollessaan yksi Suomen parhaimmista Swing-rumpaleista. Hän sai yleisön svengillään hienosti mukaan. Kun Mäkisen Endo näki dokumenttielokuvan rumpali Gene Krupasta, hän sanoi, että tuli vahva tunne siitä, että hän on soittanut tuon kundin kanssa. Folken ehdoton kaappijumala oli Buddy Rich. Kun televisiosta tuli Frank Sinatran hieno konsertti, jossa Buddy veti aivan ylimaallisen soolon, Folkelle tuli tippa silmään. Niin paljon hän näkemästään vaikutui. Joe Morello oli tärkeä myös ja pitkä rivi toki muitakin.

Folke kuului myös kokoonpanoon nimeltä Kaamos-Bois. Siinä lauloi Kaupunginjohtaja Esko Lankila, musisoivat Koittolan Erkki, Porkon Reetu, Honkalan Paavo. Olin pokamiehenä Eurooppaa kiertämässä ja lähetin Lankilalle kortin, jossa kehuin matkan sujuneen loistavasti ja paikallisiin senoriittoihinkin on tutustuttu. Ja loppukaneetiksi, PS. Älkää kertoko Folkelle. No Kaamos-Bois teki keikkamatkan Kanadaan asti ja sieltä tuli kortti Lankilalta, jossa todettiin, että ikäväkseen hänen on raportoitava, että Folke on saavuttanut suosiota paikallisten kaunottarien keskuudessa. Itse asiassa tämä piti paikkansa, annetaan Paavo Honkalan puheenvuoro lopuksi.

Mentiin Vancouverissa hyvään jazzklubiin kuuntelemaan taitavaa jazzkvartettia. Ryhmämme jäsenet bändin tauolla menivät intoilemaan, että meillä on täällä hyvä suomalainen jazzrumpali. Niinpä Folke kuulutettiin estelyistään huolimatta lavalle. Pienen suunnistuspalaverin jälkeen biisiksi valittiin Sweet Georgia Brown. Hihat-intro alkoi ja Paavo säikähti. Jännitys oli tehnyt temput ja biisi lähti Up-tempoon. Mutta ei. Folke piti tiukasti temmosta kiinni ja sääteli volumea sopivasti eri solisteille tyylin mukaisesti. Sitten tuli Folken soolon vuoro ja tällä hän räjäytti pankin. Kaikki kanssa nousi tuoleista seisomaan ja kun biisi lopulta tuli codaan, väki huusi suoraa huutoa. Folke palasi pöytään ja joutui naisten piiritykseen ja halailuun. Tämä tunnekuuhu oli liikaa ja Folke rupesi yhtäkkiä itkemään. Tätä hetkeä piti odottaa yli puolivuosisataa, päästä soittamaan hyvien muusikoiden kanssa klubissa asiaa arvostavan yleisön edessä.

Ja Vielä Jazzmusikkia!!!